

Porez na digitalne usluge

Ksenija Cipek, dipl. oec.

Novi načini obavljanja djelatnosti u virtualnom svijetu i digitalna ekonomija izazvali su pojavu poreza na digitalne usluge (dalje u tekstu: digitalni porez). Rješenje se traži na međunarodnoj i globalnoj razini, što je svakako bolji i sustavniji pristup, međutim u ovom tekstu vidjet ćemo da su države odlučile samostalno uvesti digitalni porez, obzirom da je vrijeme ključno i nisu spremne odreći se dijela poreza koji im pripada do vremena međunarodnog rješenja.

1. Uvod

Prva industrijska revolucija uvela je uporabu snage pare za mehanizaciju proizvodnje. Druga industrijska revolucija imala je niz revolucionarnih izuma u transportu, telekomunikacijama i proizvodnji, uključujući masovnu uporabu električne energije. Treća industrijska revolucija donijela je internet i druge tehnološke inovacije, koje su čovječanstvo dovele u digitalno doba. Danas društvo prolazi Četvrtu industrijsku revoluciju, doba u kojem znanstveni i tehnološki razvoj utječu na industrije, mijenjajući ih, brišu zemljopisne granice, dovode u pitanje postojeće pravne okvire, pa čak i redefiniiraju što znači biti čovjekom. Nove tehnologije poput umjetne inteligencije (AI), blockchaina, dronova i precizne medicine brzo mijenjaju živote i preobražavaju tvrtke i društva. Utjecaj na poreze kakve znamo danas kao i rad poreznih administracija neizbježno se mijenja u digitalnoj evoluciji.

Virtualni svijet postavlja nova pravila oporezivanja i obavljanja poreznih nadzora. Svijest o promjenama koje se događaju već sada, mora biti prepoznata, potrebno je tražiti i nuditi najbolja rješenja. Pitanje oporezivanja robota, koje je do nedavno bilo nezamislivo, stvarnost je već sada. Razvojem umjetne inteligencije roboti više neće predstavljati strojeve, već imati kognitivne karakteristike ljudi. Naravno da digitalna evolucija postavlja etička pitanja, ali povijesni razvoj nije moguće zaustaviti. Ono što je moguće učiniti jest razviti i izabrati najbolja rješenja koja nam nude nove tehnologije i novo doba.

Obavljanje poslovnih djelatnosti koje poznajemo do sada promijenjeno je i svakim se danom mijenja sve više i brže. Stalne poslovne jedinice poput ureda ili fiksnog mjesta poslovanja sve više postaju dio prošlosti, dok virtualne poslovne jedinice zauzimaju njihovo mjesto. Kako utvrditi gdje je dobit ostvarena, raspodijeliti je i oporezivati pitanja su koja čine okosnicu današnjeg fokusa Europske Unije, OECD-a i svijeta. Središnje banke suočene su s pojavom kriptovaluta, novac koji poznajemo u današnjem obliku, polako nestaje. Sve su to izazovi koji su u prvom planu svih svjetskih organizacija i država. Pojava Facebook-ove Libre u trenutku je svoje najave, izazvala reakciju pravnih stručnjaka američke vlade kasnije i Europe, posebice Njemačke i Francuske, i svijeta (primjerice Kine).

Novi načini obavljanja djelatnosti u virtualnom svijetu i digitalna ekonomija¹ izazvali su pojavu poreza na digitalne usluge (dalje u tekstu: digitalni porez). Rješenje se traži na međunarodnoj i globalnoj razini, što je svakako bolji i sustavniji pristup, međutim u ovom tekstu vidjet ćemo da su države odlučile samostalno uvesti digitalni porez, obzirom da je vrijeme ključno i nisu spremne odreći se dijela poreza koji im pripada do vremena međunarodnog rješenja.

2. Digitalni porez i prijedlog Europske komisije

Europska Unija radi na prilagodbi sustava oporezivanja država članica tako da ih prilagode digitalnom dobu. „*Digitalna ekonomija izazov je za naše porezne sustave. Ono što je najvažnije, rasprava je potvrdila želju svih lidera da rade dalje na učinkovitom i pravednom rješenju.*“ - Donald Tusk, predsjednik Europskog Vijeća, nakon sastanka s čelnicima Europske unije u ožujku 2018. Godine.

U listopadu 2017. čelnici Europske Unije (dalje u tekstu: EU) pozvali su na „*učinkovit i pravičan sustav oporezivanja koji odgovara digitalnoj eri*“. U zaključcima su istaknuli da je „*važno osigurati da svi poduzetnici plaćaju pravičan udio poreza i osigurati uvjete na globalnoj razini u skladu s radom koji trenutno traje u OECD-u*“. Digitalni samit u Tallinnu 29. rujna 2017. poslao je snažnu poruku o potrebi za pristupom jače i koherentnije Digitalne Europe. Digitalizacija nudi ogromne mogućnosti za inovacije, rast i radna mjesta, čemu će pridonijeti globalna konkurentnost EU-e, te povećati kreativnu i kulturnu raznolikost. Europsko vijeće je spremno učiniti sve što je potrebno za Europu da postane digitalna i ide u korak s digitalnom erom. Da bi uspješno izgradila digitalnu Europu, EU treba posebno:

- vlade i javni sektor koji su u potpunosti uvedeni u digitalno doba i vode ih primjerice: e-uprava i implementacija novih tehnologija, pristupačnost, sve na jednom mjestu, digitalizirani javni sektor

¹ Digitalna ekonomija je skupni pojam za sve ekonomske transakcije koje se događaju na Internetu. Poznata je i pod nazivom Web ekonomija ili Internet ekonomija. Pojavom tehnologije i procesa globalizacije digitalna i tradicionalna ekonomija spajaju se u jedno.

- regulatorni (pravni) okvir usmjeren prema budućnosti: dovršavanje strategije jedinstvenog digitalnog tržišta u svim svojim elementima²
- prvorazredna infrastrukturna i komunikacijska mreža: za to je potrebna suradnja na razini EU-a, inter alia s ciljem postizanja fiksne i velike brzine svjetske klase mobilne mreže (5G) diljem EU i povećane koordinirane dostupnosti spektra do 2020. u skladu s regulatornim i ekonomskim uvjetima
- zajednički pristup cyber sigurnosti: digitalni svijet zahtijeva povjerenje i samo povjerenje može biti postignuto ako se osigura proaktivnija zaštita dizajnom u svim digitalnim politikama, povećanje sposobnost sprečavanja, otkrivanja i reagiranja na cyber napade
- suzbijanje terorizma i internetskog kriminala: na tom planu treba intenzivirati napore
- tržišta rada, sustavi osposobljavanja i obrazovanja trebaju biti prilagođeni digitalnom dobu
- odlučni naponi za istraživanje, razvoj i ulaganja: podržati nove oblike poduzetništva, te potaknuti i pomoći digitalnoj transformaciji industrija i usluga. EU instrumenti kao što su Okvirni programi EU, uključujući Horizon 2020, Europski strukturni i investicijski fondovi i dr. mogu pomoći ostvarenju ovog cilja
- osjećaj hitnosti za rješavanje nastalih trendova: to uključuje pitanja umjetne inteligencije i blockchain tehnologije, istovremeno osiguravanje visoke razine zaštite podataka, digitalnih prava i etičkih standarda
- učinkovit i pravičan sustav oporezivanja prikladan za digitalno doba: važno je to osigurati da sva društva plaćaju pravičan udio poreza i osiguravaju jednake uvjete na globalnoj razini u skladu s radom koji je u tijeku na OECD-u.

U prosincu 2017. Vijeće je usvojilo zaključke o „Odgovaranju na izazove oporezivanja dobiti digitalne ekonomije“. U tim su zaključcima naglasili potrebu da se međunarodna porezna pravila primjenjuju kako za digitalni tako i za tradicionalni sektor gospodarstva. Nakon potpore delegacija, predsjedništvo je pokrenulo tehničke dodatne mjere rasprave na razini Radne skupine za porezna pitanja (WPTQ) o konceptu virtualne stalne poslovne jedinice, specifičnosti ekonomije dijeljenja i vrednovanje podataka u porezne svrhe. Ova inicijativa potaknula je niz paralelnih razvoja:

- Predsjednik Juncker poslao je pismo namjere predsjedniku Tajaniju i estonskom premijeru Ratasu 13. rujna 2017. najavljujući za proljeće 2018. zakonodavni prijedlog kojim se utvrđuju pravila na razini EU dopuštajući oporezivanje dobiti koju multinacionalne kompanije generiraju kroz digitalnu ekonomiju
- 10 ministara financija iz EU-e zajedno je potpisalo političku izjavu („Zajednička inicijativa o oporezivanju društava koje posluju u digitalnoj ekonomiji“)
- Europska Komisija je objavila priopćenje o „Poštenom i učinkovitom poreznom sustavu u Europskoj uniji za jedinstveno digitalno tržište“ (dok. 12429/17) 21. rujna 2017.
- Predsjedništvo je predstavilo na sastanku Radne skupine na visokoj razini 27. listopada 2017. godine
- prvi nacrt zaključaka Vijeća o "Odgovaranju na izazove oporezivanja profita iz digitalne ekonomije".
- U ožujku 2018. Europska komisija usvojila je dva zakonodavna prijedloga za prilagodbu postojećih poreznih pravila digitalnoj ekonomiji.
- Prva inicijativa (prijedlog Direktive Vijeća kojom se utvrđuju pravila koja se odnose na oporezivanje društava od značajne

digitalne prisutnosti) ima za cilj reformu pravila o porezu na dobit tako da se dobit registrira i oporezuje tamo gdje društva imaju značajnu interakciju s korisnicima putem digitalnih kanala. Komisija to predlaže kao dugoročno rješenje.

- Drugi akt (prijedlog Direktive Vijeća o zajedničkom sustavu prihoda koji proizlazi iz pružanja određenih digitalnih usluga ("porez na digitalne usluge") rezultirao bi privremenim porezom koji bi države članice morale primijeniti na određene digitalne usluge.

Što je dakle predložila Europska Komisija pojašnjavamo u nastavku.

Privremeni digitalni porez usmjeren je na osiguravanje da će one poslovne aktivnosti, koje se trenutno ne oporezuju, biti u stanju stvoriti prihode za države članice. Po mišljenju Komisije, uspostava okvira za digitalni porez na razini EU-a također bi spriječila jednostrane mjere koje bi mogle podijeliti jedinstveno tržište. Digitalni porez primjenjivao bi se na prihode stvorene od određenih digitalnih aktivnosti na mjestu na kojem korisnici sudjeluju u stvaranju vrijednosti. Ovaj bi se sustav primjenjivao samo kao privremena mjera, sve dok se dugoročno strukturno rješenje, jednom dogovoreno u okviru OECD-a, ne provede u svrhu ublažavanja mogućnosti dvostrukog oporezivanja. Komisija je predložila da se digitalni porez primjenjuje na prihode stvorene od aktivnosti u kojima korisnici imaju glavnu ulogu u stvaranju vrijednosti i koje je najteže ostvariti trenutnim poreznim pravilima, poput prihoda:

- od prodaje ciljanog oglašavanja putem interneta
- iz digitalnih posredničkih aktivnosti koje omogućuju korisnicima interakciju s drugim korisnicima i koje mogu olakšati prodaju roba i usluga između njih
- ostvarenih prodajom podataka generiranih iz podataka koje pruža korisnik.

Porezne prihode prikupljale bi države članice u kojima se nalaze korisnici, a porez bi se primjenjivao samo na društva s ukupnim godišnjim svjetskim prihodima od 750 milijuna eura i prihodima EU od 50 milijuna eura. Ovo bi pomoglo da se osigura da manja start-up poduzeća ostaju porezno neopterećena. Digitalni porez bi se primjenjivao po stopi od 3%.

Slijedom navedenog prijedloga vodile su se rasprave i na međunarodnoj razini kako bi se pronašlo dugoročno globalno rješenje temeljeno na konsenzusu. Međutim, do 12. ožujka 2019. Vijeće ne može postići dogovor o porezu na digitalne usluge EU-a. Vijeće je uzelo na znanje napredak postignut u pregovorima o digitalnom porezu, jer je to pitanje posljednji put raspravljano na sastanku Vijeća u prosincu 2018., na temelju novog kompromisnog teksta kojim je utvrđen opseg ograničen na usluge digitalnog oglašavanja. Rasprava je otkrila da, usprkos širokoj potpori velikog broja država članica u vezi s predloženim tekstom, neka izaslanstva zadržavaju rezerve ili na neke specifične dijelove prijedloga ili na više temeljnih prigovora.

3. Rad Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) u svezi digitalnog poreza

OECD je također započeo s radom na pitanju digitalnog poreza i u ožujku 2018. objavio je privremeno izvješće. Cilj njegove „Radne skupine za digitalnu ekonomiju“ (TFDE) je izrada konačnog izvještaja za G20 do 2020. godine.

Jedn od važnih zaključaka privremenog izvješća OECD-a, u ožujku 2018.: „Porezni izazovi koji proizlaze iz digitalizacije – privremeni izvještaj 2018.“ jest da su se članovi složili analizirati utjecaj digitalizacije na nexus i pravila raspodjele dobiti te se obvezati na daljnju

² Predviđeni rok bio je do kraja 2018.

suradnju na konačnom izvješću 2020. s ciljem pružanja dugoročnog rješenja. Od dostavljanja privremenog izvješća, Inkluzivni okvir³ je dodatno pojačao rad i pojavilo se nekoliko prijedloga koji bi mogli biti dio dugoročnog rješenja za šire izazove koji proizlaze iz digitalizacije gospodarstva i preostalih neriješenih pitanja vezanih uz eroziju porezne osnovice i premještanje profita (BEPS)⁴. OECD (Inkluzivni okvir) donio je odluku o održavanju javne rasprave o mogućim rješenjima poreznih izazova proizašlih iz digitalne ekonomije. Cilj je bio omogućiti vanjskim dionicima priliku za davanje prijedloga u ranom postupku i koristi od tih prijedloga. Zainteresirane strane su pozvane da pošalju svoje komentare na dokument „Addressing the Tax Challenges of the Digitalisation of the Economy - Public Consultation Document“⁵ do 6. ožujka 2019. Dokument o savjetovanju odražava - na visokoj razini - posao koji je TFDE obavio od početka 2017. godine i odražava nekoliko prijedloga koji se vrte oko dva stupa:

- I) potreba za revidiranjem raspodjele dobiti i nexus pravilima, i
- II) globalna pravila protiv erozije porezne osnovice.

Što se tiče raspodjele prava na oporezivanje, u dokumentu za savjetovanje navedeni su sljedeći prijedlozi: sudjelovanje korisnika, marketinški nematerijalni materijali i značajna ekonomska prisutnost. Sva tri prijedloga imaju isti cilj: izmjene postojećih međunarodnih poreznih pravila kako bi se proširilo porezno pravo izvornih i boravišnih jurisdikcija, uključujući aktivnosti koje ne zahtijevaju fizičku prisutnost u nekoj jurisdikciji. Stavak 7. konzultacijskog dokumenta kaže da prijedloge razmatraju članovi TFDE-a "bez predrasuda", što znači da se države članice ne obvezuju provesti nijedan prijedlog, ali pristaju ispitati prijedloge.

OECD je 13. ožujka 2019. započeo u Parizu dvodnevni sastanak s dionicima na svom konzultacijskom dokumentu od 13. veljače za suočavanje s poreznim izazovima digitalne ekonomije. Točke koje su usuglašene tijekom rasprave uključivale su sljedeće:

- Treba izbjegavati pokušaje da se "ogradi" određene vrste društava, uključujući poslovne modele koji se najviše koriste digitalnim aktivnostima.
- Predstavnici društava (privatnog sektora) rekli su da su uglavnom ravnodušni u pogledu toga gdje se oporezuju, pod uvjetom da nisu podložni višestrukim razinama oporezivanja na isti dolar dobiti.
- Predstavnici privatnog sektora također su primijetili da bi premještanje raspodjele dobiti iz zemalja u kojima se imovina i ljudi nalaze na tržišnim jurisdikcijama, bez obzira na fizičku prisutnost na takvim lokacijama, stvorilo neusklađenost između mjesta u kojemu se moraju ulagati infrastrukturne investicije i mjesta na kojem porez može biti nametnut.
- Predstavnici digitalnih tvrtki i start-up tvrtki primijetili su da svaki novi pristup treba uzeti u obzir gubitke kao i dobit, što je poseban značaj za novije tvrtke.
- Predstavnici i poslovnog i digitalnog sektora kao i rada složili su se da je jednostavnost ključna za svaki novi pristup.

3 Radeći zajedno u okviru OECD / G20 Uključivog (Inkluzivnog) okvira za BEPS, preko 130 zemalja i jurisdikcija surađuju na provedbi 15 mjera za borbu protiv izbjegavanja poreza, poboljšanja usklađenosti međunarodnih poreznih pravila i osiguravanja transparentnijeg poreznog okruženja.

4 Base erosion and Profit Shifting (BEPS) odnosi se na strategije poreznog planiranja koje koriste multinacionalne kompanije koje iskorištavaju nedostatke i neusklađenosti u poreznim pravilima kako bi izbjegle plaćanje poreza. Veća ovisnost zemalja u razvoju na porez na dobit, znači da oni nesrazmjerno trpe od BEPS-a. BEPS prakse koštaju države 100-240 milijardi USD izgubljenog prihoda godišnje. (What is BEPS?, OECD, dostupno na: <https://www.oecd.org/tax/beps/about/>)

5 Dostupno na: <https://www.oecd.org/tax/beps/public-consultation-document-addressing-the-tax-challenges-of-the-digitalisation-of-the-economy.pdf>

- Predstavnici privatnog sektora upozorili su da se pravila o transfernim cijenama moraju i dalje poštivati i nagrađivati stvaranje vrijednosti i preuzimanje rizika, tako da bi prenošenje prevelike dobiti u nadležnosti korisnika ili tržišta bilo neekonomično.
- Među dionicima je postojao široki dogovor da države koje su jednostrano usvojile uske porezne stope na digitalnu prodaju trebaju odmah povući te poreze ukoliko se postigne konsenzus za šire rješenje.
- Konačno, predstavnici privatnog sektora naglasili su važnost postizanja konsenzusa. Budući da bi promjena u podjeli poreznih prava neizbježno stvorila pobjednike i gubitnike, naglasili su, konsenzus se može postići samo ako su sve nadležnosti suglasne s rješenjem. Bez takvog dogovora, društva bi platila cijenu dvostrukim oporezivanjem i povećanim administrativnim troškovima.

Iako se činilo da je opće priznanje potrebe za razvijanjem novih globalnih standarda jasno, izražena su oprečna stajališta i u pogledu procesa i tehničkih detalja:

- Počevši s vremenskim rokom, neki su zatražili od OECD-a da uspori postupak jer su promjene koje se razmatraju previše dramatične i značajne da bi se mogle razviti za 18 mjeseci. Drugi su tvrdili da je čak i trenutni vremenski raspored koji su službenici OECD-a iskazali na početku javne rasprave predug i potreba za djelovanjem je hitna.
- Rasprava se uglavnom usredotočila na potencijalno nova pravila raspodjele dobiti, dok pitanje definiranja novog nexus standarda nije bilo ključna tema rasprave.
- Na pitanje novih pravila raspodjele dobiti predložen je širok raspon mogućih alternativa: od pojednostavljenja i korištenja mogućnosti unutar trenutnog načela neovisne transakcije, do mehaničkih i obveznih metoda određivanja cijena koja će nadopuniti načelo neovisne transakcije i dr.
- Iako se činilo da postoji suglasnost da je za raspoređivanje dobiti korisničkim ili tržišnim jurisdikcijama možda potreban neki mehanički ili formularni pristup, postojalo je neslaganje oko okvira takve promjene. Većina komentatora usredotočila se na prijedlog marketinških nematerijalnih materijala koji je istaknut u konzultacijskom dokumentu, a nekoliko predstavnika poduzeća identificiralo je specifične uske pristupe za dodjelu dobiti korisnicima ili tržišnim jurisdikcijama na temelju neke definicije marketinških nematerijalnih vrijednosti. Predstavnici organizirane radne snage, međutim, bili su jednoobrazni u svojoj potpori takozvanom prijedlogu značajne ekonomske prisutnosti.

Rasprava oko II stupa:

Mnogi komentatori doveli su u pitanje potrebu za daljnjim mjerama protiv erozije porezne osnovice nakon preporuka BEPS-a za 2015., a predstavnici poduzeća pozvali su OECD da obavi bolji posao u identificiranju problema erozije porezne osnovice koji se smatraju ostatkom za rješavanje prije bilo kojeg daljnjeg rada na razvoju minimalnog poreza i drugih potencijalnih rješenja. Štoviše, potencijal distorzivnih učinaka na stvarne gospodarske aktivnosti smatra se značajnim rizikom. U najmanju ruku, ovi komentatori sugerirali su da OECD treba napredovati u svom radu na prvom stupu i treba se vratiti ispitivanju dva prijedloga stupa tek nakon što posao bude dovršen. Međutim, predstavnici organiziranog rada nisu se složili. Oni su tvrdili da se "razvijena stopa poreza" prema razvijenim zemljama nastavlja i nakon završetka rada BEPS-a i provođenja mjera BEPS-a. Nadalje su tvrdili da zemlje u razvoju plaćaju cijenu jer im nedostaju

odgovarajući prihodi za financiranje investicija u infrastrukturu, obrazovanje itd. Nisu se, međutim, sve nevladine organizacije s tim složile, a neke nevladine udruge naglasile su važnost pojednostavljenja i snažnije mjere minimalnih supstanci, dok su doveli u pitanje složenost prijedloga propisa o minimalnim porezima.

Sudionici su se također izjasnili o sljedećim pitanjima:

- Potencijalna veza prvog i drugog stupa. Neki su komentatori tvrdili da postoji jasna veza, dok drugi nisu vidjeli vezu.
- Pitanja i složenost minimalnog poreza. Predstavnici poduzeća tvrdili su da: (i) minimalni porez treba se primjenjivati na globalnoj razini, a ne na osnovi pojedinih zemalja, (ii) svaki takav porez trebao bi služiti kao minimalni porez i ne bi trebao rezultirati oporezivanjem po najvišoj poreznoj stopi u matičnoj zemlji, i (iii) većina je zemalja kontrolirala pravila stranih kompanija tako da bi prijedlog drugog stupa trebao biti integriran u te režime.
- Razina koja treba biti postavljena za minimalnu poreznu stopu. Neki su predložili da OECD treba utvrditi najnižu razinu po kojoj se porezne stope promatraju kao preniske, ali suzdržavaju se od određivanja minimalne porezne stope, prepuštajući tu odluku pojedinim zemljama.

Dana 9. listopada 2019. Tajništvo OECD-a objavilo je prijedlog za javnu raspravu o dodjeli prava oporezivanja i dobiti u digitalnoj ekonomiji. Tajništvo je također predalo prijedlog G20. Komentari se traže do 12. studenog, a uslijedit će konzultacijski sastanak 21. do 22. studenog. Rad OECD-a na suočavanju s poreznim izazovima digitalne ekonomije trenutno je podijeljen u dva segmenta. Prvi stup bavi se raspodjelom prava oporezivanja tržišnim i korisničkim jurisdikcijama, a drugi stup se usredotočuje na globalno minimalno oporezivanje. Zajedno, OECD predviđa da će ti prijedlozi dovesti do značajnog povećanja globalnih poreznih prihoda. Nedavni prijedlog Tajništva odnosi se na prvi stup. Dokument za savjetovanje o drugom stupu, očekuje se da bude objavljen u studenom.

Novi prijedlog OECD-a za 'unificirani pristup', u okviru prvog stupa, široko bi obuhvatio poduzeća koja se suočavaju s potrošačima, čak i ako nisu visoko digitalizirana. To bi stvorilo nova nexus pravila koja se temelje na prodaji i za koja nije potrebna fizička prisutnost u nekoj jurisdikciji. Ono što je najinovativnije je pristup novog prijedloga za određivanje iznosa dobiti koja podliježe porezu u tržišnoj jurisdikciji. Prvo, prijedlog bi gledao na profit multinacionalnih poduzeća, možda na poslovnoj liniji, a ne na ukupnoj osnovi, a od toga bi se oduzimao rutinski profit za poslovne aktivnosti koje se provode. Preostali dio će se dodijeliti izvanrednim dobitima koji se ne mogu pripisati tržišnim jurisdikcijama, s time što će se preostala izvanredna dobit dodijeliti svakoj tržišnoj jurisdikciji. U prijedlogu se ovo odnosi na "iznos A" i pojašnjava se da će za utvrđivanje takvog iznosa biti potrebno pojednostavljenje konvencija - a ne uobičajena pravila o transfernim cijenama. Iznos A, prema tome, predstavlja ograničen prevladavajuće načelo nepristrane transakcije.

Tu se prijedlog ne zaustavlja. Iznos A ne smije zamijeniti raspodjelu dobiti funkcijama distribucije i marketinga prema tradicionalnim načelima transfernih cijena, te bi stoga osigurao dodatnu raspodjelu na temelju prisutnosti ovih funkcija: 'Iznos B'. Iako je količina B namijenjena odražavanju vrijednosti izvršenih funkcija, prijedlog napominje da je možda poželjno ponovo primijeniti pojednostavljive konvencije za približavanje te vrijednosti, a ne uspoređivati ih za svaki slučaj.

Dakako, cilj prvog stupa je osigurati da tržišne jurisdikcije dobiju prava oporezivanja, a ne ograničavati njihovu postojeću sposobnost oporezivanja profita koji se pravilno raspoređuje po tradicionalnim

načelima transfernih cijena. Stoga prijedlog uključuje i „Iznos C“, koji pokriva bilo koji iznos veći od pretpostavljenog povrata pod Iznosom B koji se može pripisati aktivnosti poreznih obveznika iz dotične nadležnosti.

4. Digitalni porez u pojedinim državama

Rad Europske Komisije, a posebice OECD-a, na traženju globalnog rješenja za oporezivanje digitalnih usluga, nije spriječio pojedine države, u EU, ali i u svijetu, da samostalno uvedu digitalni porez. Najznačajnije je „odjeknulo“ uvođenje digitalnog poreza u Francuskoj tzv „GAFA“⁶ porez. Francuski parlament je 11. srpnja 2019. usvojio prijedlog Zakona o porezu na digitalne usluge, primjenjiv od 1. siječnja 2019. (može se zaključiti „unatrag“). Europska komisija predložila je koncept europskog poreza na digitalne usluge 21. ožujka 2018., a prijedlog zakona donesen 11. Srpnja 2019. Međutim, zakonodavni postupak paralizirao je veto nekih članova država članica, a u svezi s europskim poreznim pitanjima u ime nacionalnog suvereniteta potrebno je jednoglasnost. Upravo na takvom suverenom principu su Francuska i pojedine druge europske države opravdale uvođenje digitalnog poreza. Porez se sastoji od paušala od 3% usmjerenog na:

- Društva s digitalnim prihodima većim od 750 milijuna eura širom svijeta i 25 milijuna eura u Francuskoj.
- Aktivnosti s digitalnim sučeljem koje povezuje kupce i proizvođače, trgovce ili pružatelje usluga, kao i oglašavanje i preprodaja osobnih podataka u reklamne svrhe.

Nacionalni prihod od digitalnih aktivnosti zasnivat će se na izvještajima poduzeća, uzimajući u obzir koeficijent digitalne prisutnosti izračunat na osnovi prihoda društva u cijelom svijetu.

Čini se da je ova francuska inicijativa dio rastućeg nacionalnog trenda u smjeru regulacije digitalnog oporezivanja.

- Velika Britanija predložila je digitalni porez u visini 2% na društava koje ostvaruju globalni prihod od najmanje 500 milijuna funti i preko 25 milijuna funti britanskog prihoda od platformi na društvenim mrežama, pretraživačima i mrežnim tržištima.
- Italija je predložila digitalni porez u visini 3% na društva koja ostvaruju 750 milijuna eura globalnog prihoda i 5,5 milijuna eura domaćeg prihoda od internetskog oglašavanja, prijenosa korisničkih podataka i pružanjem digitalnog sučelja koje korisnicima omogućuje interakciju.
- Austrija je predložila 5% digitalnog poreza na prihode od internetskog oglašavanja za sve tvrtke sa globalnim prihodima od najmanje 750 milijuna eura i domaći prihodi od najmanje 10 milijuna eura.
- Češka je najavila uvođenje digitalnog poreza u visini 7% na društva s globalnim prihodima od 750 milijuna eura ili više, i to udovoljiti određenom još neutvrđenom pragu domaćeg prihoda od ciljanog oglašavanja na digitalnom sučelju, uporabi multilateralnog digitalnog sučelja i prodaji podataka prikupljenih o korisnicima digitalnih usluga.
- Indikativno je i da Poljska ima možebitnu namjeru uvođenja digitalnog poreza u visini 3% baziranog na virtualnim stalnim poslovnim jedinicama te prisutnosti u Poljskoj utvrđenoj na temelju tri kriterija: prihod, korisnici i digitalni ugovori. Očekuje se da će se porez obračunavati i plaćati na prihode od internetskog oglašavanja, prodaje podataka dobivenih od korisnika i s drugih digitalnih usluga.
- Španjolska je predložila uvođenje digitalnog poreza u visini 3% na društva s globalnim prihodima od 750 milijuna eura ili

6 Akronim od Google, Apple, Facebook i Amazon

